

Kontrola dobrostanu brojlerów w gospodarstwie na podstawie badania poubojowego.

Kontrola poziomu dobrostanu kurcząt brojlerów w gospodarstwie prowadzona jest nie tylko w trakcie obecności urzędowego lekarza weterynarii w gospodarstwie lecz także podczas badania poubojowego w rzeźni.

Badanie dotyczy dobrostanu stada utrzymywanego w jednym czasie w jednym kurniku. Dla każdego stada należy wykonać opisane poniżej badanie polegające na ocenie jednej łapki od 100 ptaków. W przypadku, gdy jedno stado jest przesyłane w kilku partiach do kilku rzeźni, w każdej rzeźni dokonuje się badania dla przesłanej przesyłki.

PLW nadzorujący gospodarstwo otrzymując wyniki dla jednego stada z różnych rzeźni, porównuje otrzymane wyniki i w przypadku gdy:

- oceny są rozbieżne tzn. od oceny < 40 punktów, do oceny >80 punktów – powiatowy lekarz weterynarii postępuje tak jak w przypadku stwierdzenia po raz pierwszy średniego poziomu dobrostanu w stadzie pochodzącym z danego gospodarstwa (co opisano w rozdziale *Działania urzędowego lekarza weterynarii*);
- oceny różnią się w górnych granicach tzn. od oceny 41-80 punktów do oceny >80 punktów – powiatowy lekarz weterynarii postępuje tak jak w przypadku stwierdzenia niskiego poziomu dobrostanu w stadzie pochodzącym z danego gospodarstwa (co opisano w rozdziale *Działania urzędowego lekarza weterynarii*);
- oceny różnią się w dolnych granicach tzn. od oceny < 40 punktów od oceny 41-80 punktów - powiatowy lekarz weterynarii nie podejmuje żadnych działań w stosunku do gospodarstwa.

W przypadku, gdy do jednej rzeźni przesyłane są ptaki z tego samego stada w kilku partiach i rzeźnia oraz urzędowy lekarz weterynarii przeprowadzający badanie jest w stanie powiązać te przesyłki ze sobą, tj. będzie wiadomo na etapie badania, że ptaki pochodzą z tego samego stada) może zostać wykonane:

- badanie 100 łapek tylko z jednej partii;
- badanie np. 50 łapek z jednej, a 50 z kolejnej partii – ale tylko pod warunkiem, że po kontroli całego stada wyniki zostaną powiązane ze sobą.

Jeśli rzeźnia i urzędowy lekarz weterynarii nie są w stanie powiązać w trakcie badania kolejnych partii, tak aby wiedzieć o tym, że pochodzą z tego samego

stada wówczas należy przeprowadzić badanie każdej partii. Po ustaleniu, które przesyłki pochodzą z tego samego stada, do powiatowego lekarza weterynarii przesyłane są informacje o wynikach badania, w który otrzymano wynik świadczący o najniższym poziomie dobrostanu.

Ww. kontroli powinna podlegać każda przesyłka brojlerów pochodzących z gospodarstwa zlokalizowanego na terytorium Polski.

Na podstawie art. 12g ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o *ochronie zwierząt* podmiot prowadzący rzeźnię ma obowiązek gromadzić, a urzędowy lekarz weterynarii kontrolować dokumenty towarzyszące przesyłce broilerów zawierające dane dotyczące:

- gospodarstwa, z którego pochodzą kurczęta brojlery (nazwa i adres),
- kurnika, w którym są utrzymywane kurczęta brojlery (oznaczenie),
- liczby kurcząt brojlerów padłych podczas transportu do rzeźni,

a w przypadku brojlerów pochodzących z kurnika o zwiększonej obsadzie powyżej 33 kg/m²:

- nazwę mieszańca kurcząt brojlerów, jeżeli jest znana;
- wskaźnik śmiertelności dziennej,
- skumulowany wskaźnik śmiertelności dziennej.

Każda przesyłka drobiu w obrocie krajowym, dla której badanie przedubojowe zostało przeprowadzone na terenie gospodarstwa, powinna być zaopatrzona w świadectwo zdrowia zgodne ze wzorem zamieszczonym w zał. I sekcji IV rozdz. X części A rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 854/2004.

Mając na uwadze fakt, iż informacja o obsadzie kurcząt stosowanej w danym stadzie jest niezwykle istotna z punktu widzenia informacji w jakie powinna być zaopatrzona przesyłka kurcząt do rzeźni, urzędowy lekarz weterynarii wystawiający świadectwo zdrowia powinien w pkt 4 ww. świadectwa podać informacje czy obsada w kurniku jest większa czy równa 33 kg/m² [Informacje o stosowanej obsadzie posiada powiatowy lekarz weterynarii nadzorujący gospodarstwo, ponadto posiadacz kurnika jest zobowiązany do cotygodniowej kontroli zagęszczenia, w tym w dniu wysyłki do rzeźni]. Dodatkowo, podając w świadectwie adres gospodarstwa urzędowy lekarz weterynarii powinien wpisać oznaczenie kurnika.

W przypadku gdy przesyłka nie jest zaopatrywana w świadectwo zdrowia w gospodarstwie, rzeźnia powinna wymagać od posiadacza kurcząt, aby przesyłając do rzeźni informacje łańcucha pokarmowego dla danej przesyłki,

dołączył informacje o stosowanej obsadzie, a w przypadku zwiększonej obsady powyżej 33 kg/m² dołączył wymagane także ww. informacje.

[Podstawą do wymagania ww. danych jest art. 12 f ust. 3 ustawy o *ochronie zwierząt*.]

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadzając kontrolę rzeźni powinien sprawdzać, czy ww. informacje dotyczące partii/ przesyłek drobiu są dostarczane do rzeźni i przechowywane przez rzeźnię, a w przypadku, gdy posiadacz ptaków nie dołączył ww. informacji, to czy rzeźnia w jakikolwiek sposób wymaga dołączenia takich danych.

Dla każdej ubitej partii w rzeźni powinny być dostępne:

- świadectwo zdrowia, w przypadku gdy badanie przedubojowe było przeprowadzane w gospodarstwie,
- informacje o liczbie kurcząt brojlerów padłych podczas transportu do rzeźni;
- informacje łańcucha pokarmowego;
- wyniki badania **poubojowego**, w tym częstotliwość występowania przypadków:
 - ✓ **kontaktowego zapalenia skóry**,
 - ✓ zarobaczenia i chorób ogólnoustrojowych;

dodatkowo dla partii pochodzących z kurnika o zwiększonej obsadzie

- nazwę mieszańca kurcząt brojlerów, jeżeli jest znana;
- wskaźnik śmiertelności dziennej,
- skumulowany wskaźnik śmiertelności dziennej.

Ocena kontaktowego zapalenia skóry powinna być przeprowadzana na podstawie zmian występujących na podeszwach. Wynik badania, tj. liczba łapek ocenionych pod kątem zmian zapalnych na podeszwie na 0, na 1 i na 2 oraz całkowita liczba punktów dla przesyłki, powinien zostać odnotowany w dzienniku badania poubojowego w kolumnie „Uwagi”.

Ocena zmian zapalnych na skórze podeszwy

Ocenie podlega 100 łapek na przesyłkę – 50 łapek z pierwszej 1/3, 50 łapek z ostatniej 1/3 stada.

Jedna łapka ze strzemienia bez wstępnej oceny np. tylko lewe albo tylko prawe tak, aby nie dochodziło do badania dwóch łapek od tego samego ptaka. Łapki, które mają zostać ocenione powinny być umyte i pozbawione naskórka. Jeśli łapki pozyskiwane z linii ubojowej nie są czyste i pozbawione naskórka, należy je umyć oraz usunąć naskórek.

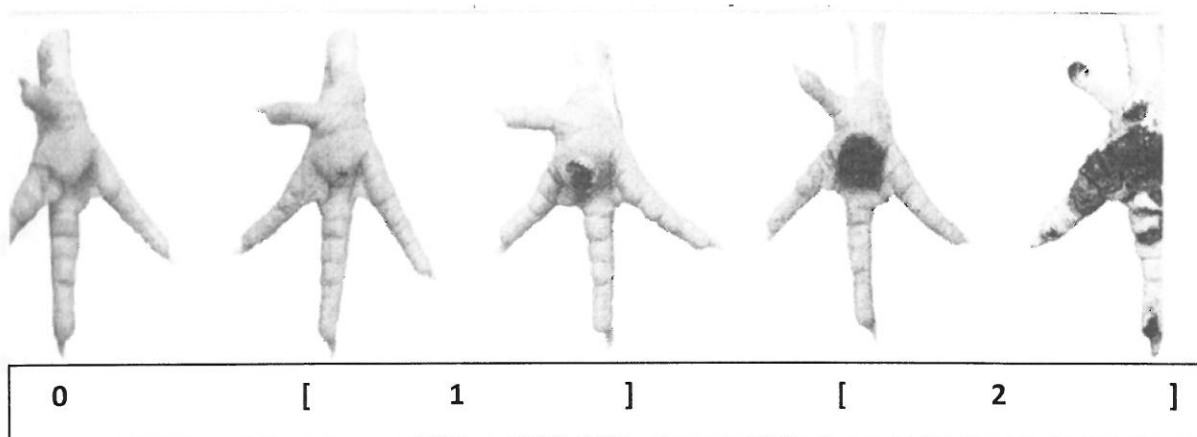
Ocenę prowadzi się poprzez oględziny, a w przypadku wątpliwości co do głębokości zmian powinno się dokonać nacięcia zmiany.

Skala oceny:

0 – brak zmian

1 – zmiany powierzchowne, przebarwienia o średnicy nie większej niż 0,5 cm

2 – głębokie zmiany ze strupem i owrzodzeniem, przebarwienia o średnicy powyżej 0,5 cm

Po dokonaniu oceny:

- o liczba łapek ocenionych na 0 jest mnożona przez 0;
- o liczba łapek ocenionych na 1 jest mnożona przez 0,5;
- o liczba łapek ocenionych na 2 jest mnożona przez 2.

Ogólna liczba punktów:

< 40 punktów: bez uwag;

41-80 punktów : niski poziom nieprawidłowości;

> 80 punktów : wysoki poziom nieprawidłowości.

Ocena poziomu dobrostanu

- bez uwag

- ✓ skumulowany wskaźnik śmiertelności wynosi poniżej wartości $1\% + 0,06\%$ pomnożonej przez wiek stada w dniu uboju podany w dniach (np. dla stada utrzymywanego 42 dni - $[0,01 + (0,0006 \times 42)] \times 100 = 3,52$);
- ✓ ocena zmian na podeszwach do 40 punktów;
- średni poziom dobrostanu
- ✓ skumulowany wskaźnik śmiertelności wynosi powyżej wartości $1\% + 0,06\%$ pomnożonej przez wiek stada w dniu uboju podany w dniach przy jednoczesnym braku właściwego uzasadnienia takiego poziomu śmiertelności; lub/i
- ✓ ocena zmian na podeszwach 41-80 punktów;
- niski poziom dobrostanu
- ✓ skumulowany wskaźnik śmiertelności wynosi powyżej wartości $1\% + 0,06\%$ pomnożonej przez wiek stada w dniu uboju podany w dniach przy jednoczesnym braku właściwego uzasadnienia takiego poziomu śmiertelności; lub/i
- ✓ ocena zmian na podeszwach > 80 punktów

Działania urzędowego lekarza weterynarii

W przypadku stwierdzenia średniego lub niskiego poziomu dobrostanu, urzędowy lekarz weterynarii informuje powiatowego lekarza weterynarii nadzorującego rzeźnię, o wynikach badania i przesyła komplet dokumentacji dla badanej partii. Powiatowy lekarz weterynarii nadzorujący rzeźnię informuje powiatowego lekarza weterynarii nadzorującego gospodarstwo pochodzenia kurcząt o wynikach badania przesyłając otrzymaną dokumentację.

Po otrzymaniu powyższej informacji powiatowy lekarz weterynarii właściwego dla gospodarstwa pochodzenia kurcząt:

- w przypadku stwierdzenia po raz pierwszy średniego poziomu dobrostanu w stadzie pochodzącym z danego gospodarstwa, rozważa konieczność przeprowadzenia kontroli dobrostanu kolejnego stada utrzymywanego

w danym gospodarstwie, biorąc pod uwagę dotychczasowe wyniki kontroli, wysokość zagęszczenia brojlerów oraz wielkość stada;

- w przypadku stwierdzenia średniego poziomu dobrostanu po raz drugi dla przesyłki pochodzącej z innego stada brojlerów z tego samego gospodarstwa lub w przypadku stwierdzenia niskiego poziomu dobrostanu, przeprowadza kontrolę dobrostanu kolejnego stada utrzymywanego w danym gospodarstwie.

Istotnym jest, aby kontrola taka nie była przeprowadzana tuż po wstawieniu nowego stada lecz w okresie kiedy ptaki są starsze i mogą ujawnić się istniejące nieprawidłowości.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości powiatowy lekarz weterynarii wydaje na podstawie art. 54 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 882/2004 decyzję administracyjną nakazującą podjęcie środków zaradczych, z zastosowaniem wszelkich działań, o których mowa w ww. przepisie;

[W sytuacji gdy podczas kontroli sprawdzającej okaże się, iż nie zostały podjęte przez właściciela działania naprawcze powinno zostać wdrożone postępowanie w celu egzekucji decyzji, tj. grzywna w celu przymuszenia]

Powiatowy lekarz weterynarii powinien przesłać informację zwrotną o podjętych działaniach do powiatowego lekarza weterynarii nadzorującego rzeźnię, od którego otrzymał informację o nieprawidłowościach.